

Sygn. akt V Pz 42/14

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SO Beata Łapińska

Sędziowie: SO Agnieszka Leżańska (spr)

SR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: asyst. sędz. Ewelina Goździk

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2015 roku w Piotrkowie Tryb.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Skarbu Państwa –(...) (...) Oddział (...) z siedzibą w Z.

przeciwko M. P.

o odszkodowanie

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie zawarte w punkcie 4 wyroku Sądu Rejonowego
w Tomaszowie Maz. IV Wydziału Pracy z dnia 29 września 2014 roku

sygn. akt IVP –Pm 396/12

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Tomaszowie Maz. pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 20 lipca 2011 roku, skierowanym w postępowaniu nakazowym przeciwko pozwanym mł. chor. M. P. i st.chor. R. K., powód Skarb Państwa - Dowódca Jednostki Wojskowej (...) w N., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie rady prawnego, wnosił o orzeczenie nakazem zapłaty, że pozwani mają zapłacić solidarnie na rzecz powoda kwotę 6.096,36 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 01.06.2011r. do dnia zapłaty wraz z kosztami sądowymi i kosztami zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 10 sierpnia 2011r., wydanym w sprawie IV Np 8/11, Sąd nakazał pozwanym M. P. i R. K., aby zapłacili solidarnie powodowi Jednostce Wojskowej Nr (...) w N. kwotę 6.096,36 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 1 czerwca 2011r. do dnia zapłaty, wraz z kwotą 1.200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu, albo wnieśli w tymże terminie do tutejszego Sądu zarzuty. Sąd nakazał także ściąganie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. kwoty 76,00 złotych tytułem opłaty sądowej od pozwu, od której uiszczenie powód był ustawowo zwolniony.

Od powyższego nakazu zapłaty, w ustawowym terminie, w dniu 26.08.2011r., pozwany M. P. reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata wniósł zarzuty, w których podnosząc zarzut naruszenia przepisu art. 5 pkt.1 ustawy o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy poprzez nieuwzględnienie okoliczności spowodowania szkody przez inne podmioty, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W stosunku do pozwanego R. K., wydany nakaz zapłaty uprawomocnił się w dniu 30 sierpnia 2011r.

Wyrokiem z dnia 13 stycznia 2012 roku, wydanym w sprawie IV P-Pm 5/12, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz. uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym IV Np. 8/11 w części dotyczącej pozwanego M. P. i oddalił powództwo przeciwko niemu oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego M. P. kwotę 1200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego wyroku w części oddalającej powództwo przeciwko pozwanemu M. P. oraz w części orzekającej o kosztach postępowania w tym kosztach zastępstwa procesowego wniósł pełnomocnik powoda.

Pełnomocnik pozwanego na rozprawie apelacyjnej w dniu 23 października 2012 roku wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według zestawienia tj. w wysokości 603,50 zł. Na powyższą kwotę złożyły się: wynagrodzenie na podstawie § 12 ust. 2 w zw. z § 6 pkt 3 i § 13 ust. 1 pkt 1 w wysokości 450 zł (225 zł x 2) oraz 23% VAT – 103,50 zł a także koszty przejazdu własnym samochodem do Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. w wysokości 50 zł (60 km x 0,83 zł) .

Wyrokiem z dnia 23 października 2012 roku, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. w sprawie V Pa 77/12 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Tomaszowie Maz. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

W trakcie ponownego rozpoznania sprawy na mocy pkt 8 ppkt.2 Decyzji Nr (...) Ministra Obrony Narodowej w sprawie połączenia jednostek budżetowych, Jednostka Wojskowa (...) ((...) w N.) została połączona z (...) (...) Oddziałem (...) z siedzibą w Z..

W piśmie procesowym z dnia 13.03.2014r. (data stempla pocztowego), pełnomocnik powoda ograniczając wniesione powództwo, wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej kwoty 3.099,49 zł wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 23 sierpnia 2011r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego, z uwzględnieniem kosztów postępowania przez Sądem I instancji, kosztów postępowania apelacyjnego oraz postępowania przed Sądem I instancji prowadzonego na skutek uchylenia wydanego wyroku przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb.

Ostatecznie, na rozprawie w dniu 03 kwietnia 2014r., pełnomocnik powoda sprecyzował wniesione powództwo wnosząc o zasądzenie od pozwanego M. P. kwoty 3.099,49 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23.08.2011r. do dnia zapłaty, cofając w pozostałym zakresie roszczenie wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

Pełnomocnik pozwanego wobec tak sprecyzowanego powództwa, wniósł o oddalenie powództwa co do kwoty 3.099,48 zł wraz z ustawowymi odsetkami, wnosząc o zasądzenie kosztów procesu, w tym również od cofniętej części roszczenia.

Wyrokiem z dnia 29 września 2014 roku Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz. uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 10 sierpnia 2011 roku, wydany w sprawie sygn. akr IV Np. 8/11, w stosunku do pozwanego M. P. w całości, oddalił powództwo co do kwoty 3.099,49 złotych, umorzył postępowanie w pozostałym zakresie oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego M. P. kwotę 1350 tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy wskazał, że podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 4 wyroku stanowił przepis art. 98 k.p.c.

Sąd Rejonowy podał, że na zasądzoną kwotę złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w osobie adwokata w kwocie 1.350,00 zł ustalone na podstawie § pkt 12 ust. 1 pkt 2 i § 13 ust. pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 z późn. zmianami).

Zażalenie na powyższe postanowienie zawarte w punkcie 4 wyroku wniósł pełnomocnik pozwanego, wnosząc o jego zmianę i zasądzenie kosztów w kwocie 2817,50 złotych wskazanych w zestawieniu. Wnosił również o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia podniósł, iż Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz. rozstrzygając o kosztach procesu nie uwzględnił faktu, że wartość przedmiotu sporu wynosiła 6.096,36 zł a sprawa była rozpatrywana trzykrotnie i za każde postępowanie przysługuje wynagrodzenia oraz zwrot kosztów przejazdu do Sądu w Piotrkowie Tryb. Skarżący podniósł również, że do kosztów winien być doliczony podatek VAT 23%. I wreszcie wskazał, że wysokość kosztów wskazanych w zestawieniu nie przekracza sześciokrotnej stawki minimalnej – 5400 zł wskazanej w § 2 ust. 2 rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie a nakład pracy uzasadnia przyznanie wynagrodzenia wskazanego w zestawieniu kosztów.

W odpowiedzi na zażalenie powód w piśmie z dnia 24 grudnia 2014 roku wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał, iż przedmiotem sporu była kwota 3.099,49 zł, bowiem pozostałą kwotę zapłacił drugi pozwany, który nie wniósł zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 10 sierpnia 2011 roku i wobec tego minimalne wynagrodzenie przy takiej wartości przedmiotu sporu wynosi 600 złotych. Ponadto podniósł, że wynagrodzenie określone w rozporządzeniu z dnia 26 września 2002 roku nie przewiduje doliczania do wskazanego wynagrodzenia podatku VAT i jest wynagrodzeniem brutto.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

zaskarżone orzeczenie nie mogło się ostać, bowiem było dotknięte uchybieniami obligującymi Sąd Odwoławczy do jego uchylenia, a w konsekwencji do przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w Tomaszowie Maz. do ponownego rozpoznania.

Na wstępie wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 397 § 2 k.p.c. do postępowania toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu apelacyjnym. Stosownie do art. 386 § 4 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W orzeczeniu z 11 marca 1998 r. (III CKN 411/97, niepubl.) Sąd Najwyższy przyjął, że nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. oznacza niewyjaśnienie i pozostawienie poza oceną okoliczności faktycznych, stanowiących przesłanki zastosowania normy prawa materialnego, będącej podstawą roszczenia. Nierozpoznanie istoty sprawy oznacza również zaniechanie przez sąd pierwszej instancji zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominięcie merytorycznych zarzutów pozwanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, LexPolonica nr 333025). Powodem uchylenia werdyktu i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia mogą być również braki w uzasadnieniu uniemożliwiające odczytanie motywów rozstrzygnięcia (por. orzeczenie SN z dnia 26 lipca 2007 r., V CSK 115/07, Rzeczpospolita, 27 lipca 2007 r.). W tym miejscu podkreślenia bowiem wymaga, iż Sąd jest zobowiązany do wyjaśnienia motywów podjętego rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia.

Odnosząc powyższe uwagi do rozpoznawanej sprawy należy wskazać, że Sąd Rejonowy wydając zaskarżone orzeczenie niedostatecznie zbadał zasadność wniosku pełnomocnika pozwanego o zasądzenie kosztów procesu według przedstawionego w sprawie spisu kosztów, a nawet w ocenie Sądu Okręgowego zupełnie spis kosztów pominął.

Sąd Okręgowy zauważył, iż w przedłożonym przez pełnomocnika pozwanego spisie kosztów wymieniono: wynagrodzenia za prowadzenie sprawy przed sądem rejonowym w pierwszym postępowaniu w wysokości 900 złotych, wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 450 złotych, wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w postępowaniu przed sądem rejonowym przy ponownym rozpoznaniu sprawy w wysokości 900 złotych, podatek w wysokości 23% od wynagrodzenia - łącznie w wysokości 517,50 złotych i wreszcie koszty dojazdu pełnomocnika pozwanego na rozprawę apelacyjną do Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. w dniu 23 października 2012 roku w kwocie 50 złotych.

Z analizy rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w powiązaniu z przywołanym spisem kosztów wynika, że Sąd I instancji uwzględnił częściowo jedynie wniosek o zasądzenie na rzecz pozwanego ogólnej opłaty za zastępstwo procesowe, a oddalił wniosek co do kwoty 900 złotych (zasądzono wyłącznie 1350 złotych, podczas gdy pełnomocnik wnosił o zasądzenie kwoty 2250 złotych tytułem zastępstwa procesowego), oddalono również wniosek o zasądzenie kwoty 517,50 złotych tytułem zwrotu podatku VAT w wysokości 23% oraz o zasądzenie kwoty 50 złotych tytułem zwrotu kosztów dojazdu pełnomocnika na rozprawę apelacyjną.

Sąd Rejonowy wyjaśniając motywy zasądzenia na rzecz pozwanego wyłącznie kwoty 1.350,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu ograniczył się przy tym wyłącznie do wskazania, że podstawę rozstrzygnięcia stanowił art. 98 k.p.c., a na zasądzoną kwotę złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w osobie adwokata, ustalone na podstawie § 12 ust. 1 pkt 2 i § 13 ust. pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu

W ocenie Sądu Odwoławczego, w okolicznościach niniejszej sprawy, oparcie rozstrzygnięcia w zakresie odmowy zasądzenia kosztów procesu według przedstawionego w sprawie spisu kosztów, wyłącznie z powołaniem się na § 12 ust. 1 pkt 2 i § 13 ust. pkt 1, jest niewystarczające i zbyt mało precyzyjne.

Przede wszystkim wskazać należy, iż zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 2 powołanego rozporządzenia wysokość należnego wynagrodzenia uzależniona jest od wartości przedmiotu sporu, o której mowa w § 6 rozporządzenia. Przywołany § 6 rozporządzenia zawiera 7 punktów dotyczącej różnej stawki wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika, która uzależniona jest od wysokości żądania z jakim wystąpił. Brak powołania się przez Sąd Rejonowy na konkretny punkt z § 6 rozporządzenia, uniemożliwia przeprowadzenie merytorycznej kontroli zasadności rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, w szczególności jeżeli weźmie się pod uwagę fakt, na co wskazywał pełnomocnik pozwanego, że sprawa była rozpatrywana trzykrotnie: dwa razy przed sądem rejonowym i raz przed sądem apelacyjnym. Tym samym wskazanie odpowiedniego punktu z § 6 rozporządzenia umożliwiłoby kontrolę, czy prawidłowo Sąd Rejonowy ustalił wartość przedmiotu sporu i w konsekwencji, czy za każde z postępowań Sąd Rejonowy przyznał pełnomocnikowi pozwanego odpowiednie i za razem prawidłowe wynagrodzenie.

Tymczasem, w ocenie Sądu Okręgowego, opierając się na treści uzasadnienia Sądu Rejonowego w zakresie rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu, niemożliwe okazało się stwierdzenie, czy Sąd Rejonowy poczynił jakiegokolwiek merytoryczne ustalenia odnośnie ogólnej zasadności żądania przez pełnomocnika pozwanego żądanych należności. Sąd I instancji - poza ogólnym powołaniem się na art. 98 k.p.c. - nie rozstrzygnął, czy żądanie przyznania pełnomocnikowi pozwanego kosztów procesu (na które składały się: wynagrodzenia za prowadzenie sprawy przed sądem rejonowym w pierwszym postępowaniu w wysokości 900 złotych, wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 450 złotych, wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w postępowaniu przed sądem rejonowym przy ponownym rozpoznaniu sprawy w wysokości 900 złotych, podatek w wysokości 23% od wynagrodzenia - łącznie w wysokości 517,50 złotych i wreszcie koszty dojazdu pełnomocnika pozwanego na rozprawę apelacyjną do Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. w dniu 23 października 2012 roku w kwocie 50 złotych),

podlegałyby co do zasady uwzględnieniu w całości lub w części, czy też podlegałyby oddaleniu (w całości lub w części), z uwagi na brak podstaw prawnych do jego zasądzenia, ewentualnie wobec możliwości zastosowania np. art. 102 k.p.c. Ustalenia w tym zakresie miały istotne znaczenie dla oceny zasadności roszczenia pozwanego zapłaty wskazanych w spisie kosztów należności, jako kosztów procesu. Sąd Rejonowy takiego merytorycznego zbadania zasadności wniosku o przyznanie kosztów procesu według przedłożonego spisu kosztów zaniechał, uznając, że nie jest to konieczne i jednocześnie nie wskazał przyczyn takie działania, a uchybienie to –

w okolicznościach niniejszej sprawy – nie mogły być naprawione przez Sąd Okręgowy. Na gruncie powyższego uznać należy, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy, co stanowi przesłankę do uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Kwestią zasadniczą w rozpoznawanej sprawie było bowiem ustalenie, czy możliwe jest przyznanie na rzecz pozwanego kosztów procesu, na które składały się wskazane przez pełnomocnika pozwanego w spisie kosztów procesu należności (wynagrodzenia za prowadzenie sprawy przed sądem rejonowym w pierwszym postępowaniu w wysokości 900 złotych, wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 450 złotych, wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w postępowaniu przed sądem rejonowym przy ponownym rozpoznaniu sprawy w wysokości 900 złotych, podatek w wysokości 23% od wynagrodzenia - łącznie w wysokości 517,50 złotych i wreszcie koszty dojazdu pełnomocnika pozwanego na rozprawę apelacyjną do Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. w dniu 23 października 2012 roku w kwocie 50 złotych). Skoro zatem Sąd Rejonowy nie rozpoznał w ogóle istoty sporu, Sąd Okręgowy nie miał możliwości skorygowania orzeczenia Sądu I instancji poprzez wydanie orzeczenia reformatoryjnego i orzeczenie o zasadności czy niezasadności roszczeń pozwanego co do żądanych kosztów procesu. W tym miejscu zaakcentować bowiem należy, że w omawianej sytuacji rozpoznanie sprawy przez Sąd II instancji prowadziłyby do rozpoznania istoty sprawy po raz pierwszy, a w konsekwencji pozbawiłoby strony niniejszego procesu jednej instancji postępowania sądowego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 lutego 2007 r., sygn. VI ACa 1002/2006, Lex Polonica nr 1625356).

Mając na względzie przedstawioną argumentację, która oczywiście nie przesądza ostatecznego wyniku sprawy, Sąd Okręgowy uznał, że orzeczenie Sądu Rejonowego w zaskarżonej części nie może się ostać i podlega uchyleniu, a sprawa przekazaniu do ponownego rozpoznania. Dlatego też, orzeczono, jak w sentencji (art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego, na podstawie przepisu art. 108 § 2 k.p.c., pozostawiono Sądowi I instancji

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy powinien w pierwszej kolejności rozważyć, czy zasadne jest żądanie przez pełnomocnika pozwanego kosztów procesu wymienionych w przedłożonym spisie kosztów tj. wynagrodzenia za prowadzenie sprawy przed sądem rejonowym w pierwszym postępowaniu w wysokości 900 złotych, wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 450 złotych, wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w postępowaniu przed sądem rejonowym przy ponownym rozpoznaniu sprawy w wysokości 900 złotych, podatek w wysokości 23% od wynagrodzenia - łącznie w wysokości 517,50 złotych oraz koszty dojazdu pełnomocnika pozwanego na rozprawę apelacyjną do Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. w dniu 23 października 2012 roku w kwocie 50 złotych.